



LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Katja Saranka
Planhandläggare
010-2233289
katja.saranka@lansstyrelsen.se

Yttrande

1(5)

2021-09-27

402-6263-2021

Uppsala kommun

SBF.planadministrator@ uppsala.se

Granskning av förslag till detaljplan för dp Södra Storvreta etapp 1, Uppsala kommun, Uppsala län

Kommunen har översänt rubricerat detaljplaneförslag för granskning enligt 5 kap 18 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Syftet med planförslaget

Detaljplanens syfte är att möjliggöra ca 125 nya bostäder och en förskola i en del av Södra Storvreta. Planens syfte är även att knyta ihop Storvreta och bostadsområdet i Fullerö genom att planlägga för en ny huvudgata som går genom planområdet.

Efter samrådet har detaljplanen reviderats och omfattar nu endast en mindre del av det område som ingick i samrådsförslaget. Detta pga att planområdet korsas av Svenska kraftnäts (SVK) kraftledningsgata som SVK även pekat ut som en av flera utredningskorridorer för utbyggnad av ny transmissionsnät.

Frågor som bevakas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL

Länsstyrelsen har kvarstående synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap 10 § PBL.

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsskedet framgår av yttrande dnr 402-2957-20, daterat den 17 juni 2020.

Ett antagande av planförslaget kan enligt Länsstyrelsens bedömning innebära att miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten riskerar att inte kunna följas enligt 11 kap 10 § 3 punkten PBL.

Utan en uppdaterad föroreningsberäkning med beräkningar som är baserade på ett årsmedelvärde för nederbörd så kan inte länsstyrelsen avgöra om MKN för vatten är tillräckligt hanterade eller inte. Ett beslut från kommunens sida att anta detaljplanen utan en sådan uppdatering kan komma att prövas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL. Se mer om Länsstyrelsens synpunkter nedan under *MKN vatten och dagvatten*.

MKN vatten och dagvatten

Länsstyrelsen har tidigare granskat och kommenterat planområdet utifrån det helhetsperspektiv som gavs för Södra Storvreta där utbygganden för samtliga etapper inkluderades. Kommunen har till granskningsskedet uppdaterat både dagvattenutredning och planbeskrivning och har numera ett fokus på etappområde 1, d.v.s. det aktuella planområdet.



2021-09-27

402-6263-2021

I de nya föroreningsberäkningarna för etapp 1 ges förslag på lösningar med optimal LOD där det förekommer ökade utsläpp av ämnena fosfor, kväve, kadmium, krom, nickel och en kraftig ökning av kvicksilver. För suboptimal LOD förekommer en kraftig ökning av fosfor, kväve, bly, koppar, zink, kadmium, krom, nickel, kvicksilver, PAH och Benso(a)pyren. Beräkningarna har dock baserat sig på ett dagvatten som genereras utifrån ett 10-års regn.

I recipienten *Fyrisån mellan Björklingeån och Vendelån (WA21318508)* och nedströmmande förekomst *Fyrisån Ulva – Björklingeån (WA81908340)* finns ett mindre strängt krav för kvicksilver och bromerade difenyletrar som anger att de nuvarande halterna (2015) för föroreningarna inte får öka. Det finns inget gränsvärde satt för när en ökning kan anses vara försumbar vilket innebär att det finns ett strängt icke-försämrings krav för ämnena. I recipienten förekommer även ett förslag på MKN som anger att näringsämnen kopplade till urban markanvändning får en tidsfrist och att utsläppsbehandlande åtgärder måste sättas för att minska utsläppen. I båda vattenförekomster anges även en osäker risk att koppar kopplat till transport och infrastruktur kan bidra till att god ekologisk status inte nås till år 2027.

Kommunen har i granskningshandlingarna inkluderat föreslagna dagvattenåtgärder som enligt föroreningsberäkningar innebär att MKN inte följs i ytvatten. Föroreningsberäkningarna som tillkommit sedan samrådsskedet visar ökade halter av fosfor och även av kvicksilver där det finns ett strängt icke-försämrings krav i förekomsten. Beräkningarna har dock baserat sig på ett 10 års regn vilket ger extremvärden. Länsstyrelsen kan därför inte bedöma om planen utgör risk att MKN inte följs i ytvatten. För att Länsstyrelsen ska kunna bedöma om det finns en risk att MKN för ytvatten följs i aktuell detaljplan bedömer länsstyrelsen att kommunen senast till antagande ska uppdatera utredningen med föroreningsberäkningen baserade på årsmedelvärde för nederbörd. Detta ger mer normala värden och är även något som användes under samrådet för Södra Störvreta etapp 1.

Länsstyrelsen vill även uppmärksamma att recipienten enligt VISS utgör ett skyddsområde med typen *Dricksvattenförsörjning, Artikel 7*. Detta innebär att det finns uttag för dricksvatten i förekomsten. Särskilda krav finns för dricksvatten efter rening och försämrings av vattenkvalitén som kan bidra till att Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter (SLVFS 2001:30) inte följs bör beaktas.

Riksintresse för kulturmiljövård

Länsstyrelsen lyfte i sitt samrådsyttrande risken att detaljplanen påtagligt skadar riksintresse för kulturmiljövård C30 Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar. Skaderisken bedömdes vara avhängig påverkan på utblickar, siktlinjer och läsbarhet, samt kumulativ påverkan. Länsstyrelsen ansåg därmed att påverkan på riksintresse skulle hanteras inom en MKB.

Sedan länsstyrelsens förra yttrande har detaljplanens utbredning minskats i denna etapp. Kommunen har istället för att göra en MKB, valt att studera närmare på detaljplanens påverkan på riksintresset med fokus på utblickar och siktlinjer. I studien ingår även annan planerad bebyggelse i omgivningen för att beskriva eventuella kumulativa effekter. Länsstyrelsen anser att illustrationerna av påverkan på siktlinjer och utblickar i granskningshandlingarna borde ändå ha varit mer



2021-09-27

402-6263-2021

omfattande och tydligare. Till exempel illustreras inte samtliga fyra utblickspunkter som studerats och det framgår inte vilken utblickspunkt de redovisade illustrationerna representerar.

Ett genomförande av detaljplanen innebär en påverkan på riksintresset och dess läsbarhet då delar av skogsridån kring det öppna odlingslandskapet försvinner och ersätts med bebyggelse. Länsstyrelsen anser ändå att planen är möjlig att genomföra.

Länsstyrelsen vill ändå uppmärksamma kommunen om att ett genomförande av den aktuella detaljplanen kan innebära att utrymmet för ytterligare exploateringar minskar som innebär ytterligare negativ påverkan på riksintresseområdet för kulturmiljön. Kommunen behöver därför beakta den kumulativa effekten av all utbyggnad som föreslås ske inom Södra Storvreta i kommande planarbeten och där kulturmiljöaspekten kommer att behöva belysas särskilt.

Övriga synpunkter

Fornlämningar

Inom detaljplaneområdet finns en fornlämning (L1939:5590, stensättning). Det kommer att krävas en arkeologisk undersökning av fornlämningen och den behöver föregås av en arkeologisk förundersökning.

Den nordvästra delen av planområdet (förskoletomten) är belägen inom skyddsområde till fornlämning L1941:3286 (skärvstenshöj) som är belägen utanför detaljplaneområdet. Även här kommer det sannolikt att krävas arkeologisk förundersökning och undersökning innan markningrepp kan påbörjas.

Arkeologisk förundersökning och undersökning är aktuellt att genomföras efter det att detaljplanen vunnit laga kraft.

Naturmiljö

Biotopskydd

En dispensansökan har lämnats in till Länsstyrelsen för diken vid byggandet av huvudgatan. Ärendet har Länsstyrelsens dnr 521-267-21. Länsstyrelsen har inom ramen för detta ärende bedömt att det diken som berörs av den nya huvudgatan inte omfattas av biotopskyddet och att det därmed inte behövs någon prövning enligt 7 kap 11 § miljöbalken.

I ansökan beskrivs också andra biotopskyddsobjekt (åkerholme och småvatten) som finns i anslutning till planområdet men som kommunen bedömt inte kommer att beröras av det nu aktuella planförslaget.

Länsstyrelsen vill påminna om att hänsyn behöver tas till dessa objekt vid behov av upplagsytor eller liknande utanför planområdet under anläggningsskedet och att detta ska framgå av planbeskrivningen.

Fridlysta arter

Groddjursinventeringen har identifierat ett hemområde för större vattensalamander. Inom detta område finns ett fuktstråk som är sammankopplat med dammarna där



2021-09-27

402-6263-2021

fynd av bland annat större vattensalamander och åkergroda gjorts. Den planerade huvudgatan passerar inom detta område.

Länsstyrelsens bedömning är att det vid anläggandet av den planerade vägen finns risk för påverkan på områdets hydrologi. Under anläggningsfasen finns även risk för påverkan på viloplats/övervintringsområde till följd av arbetsområden, eventuella etableringsytor eller liknande. Länsstyrelsen anser därför att anläggande av vägen behöver föregås av separat samråd med Länsstyrelsen gällande åtgärdens förenlig med fridlysningsbestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen.

Av samrådsunderlaget behöver följande framgå:

- Vägens sträckning och arbetsområdets bredd (det vill säga anläggningstekniska ytbehov).
- I vilken omfattning fortplantningsområden och viloplats för större vattensalamander och åkergroda riskerar att påverkas av vägen till följd av hydrologiska förändringar eller ianspråktagande av livsmiljö.
- Skadeförebyggande åtgärder som kan vidtas för att minimera eller undvika påverkan på arterna.

Bedömningen av påverkan på fågellivet har gjorts utifrån befintliga inrapporterade fynd. Precis som det anges i *PM Utlåtande om häckande fågel vid Södra Storvreta* hade en genomförd fågelinventering i området hade förstås varit ett bättre underlag för bedömning av planens påverkan på häckfåglars bevarandestatus, även om en inventering ett enskilt år inte alltid heller ger ett helt säkert svar.

Länsstyrelsen anser att en nödvändig försiktighetsåtgärd, särskilt till följd av det osäkra underlaget, är att inte genomföra avverkning av skog under häckningsperioden. Detta behöver framgå av genomförandebeskrivningen. Inför den fortsatta exploateringen av södra Storvreta anser Länsstyrelsen att det behövs en fågelinventering.

Blåsippan är fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Arten är klassad som livskraftig enligt rödlistan. För att undvika kumulativa effekter av exploateringar anser Länsstyrelsen att hänsyn ska tas till förekommande växtplatser i möjligaste mån. Länsstyrelsen anser att följande åtgärder ska vidtas för att minimera påverkan på arten och framgå av genomförandebeskrivningen:

- De som utför arbetet ska ha kännedom om att förekommande växtplatser i området samt tillgång till en karta med växtplatserna markerade. Grävarbeten ska undvikas i möjligaste mån på dessa platser så att någon del av beståndet bevaras.
- Upplagsområden och liknande ska inte placeras på markerade växtplatser.

Markavvattning och vattenverksamhet

Enligt handlingarna kommer dagvattenutredningen att ligga till grund för kommande omprövning av Fullerömyrans torrlägningsföretag av år 1952. Det är Länsstyrelsens uppfattning att det är viktigt att kommunen tar sitt ansvar och går vidare i planerna att ompröva Fullerömyrens torrlägningsföretag för att anpassa det till dagens situation.

Det framgår att anläggandet av dagvattendamm ska ske i en lågpunkt i terrängen.



2021-09-27

402-6263-2021

Det är viktigt att utreda om lågpunkten kan utgöra ett vattenområde d.v.s. om området står under vatten vid högsta förutsebara vattenstånd vilket enligt praxis är ett 100 års flöde. Om lågpunkten är ett vattenområde/en våtmark, vilket kan ses om vegetationen är anpassad till att tidvis stå under vatten, innebär eventuella arbeten som utfyllnad, schaktning m.m. en vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken. Åtgärder som t.ex. utfyllnad eller grävning i fuktområdet i samband med anläggande av den föreslagna vägen kan även vara sådan vattenverksamhet. Det är viktigt att, för de fall man avser att undvika arbeten i vattenområde, se till att hydrologin inte påverkas på ett sådant sätt att värdet med våtmarken/sumpskogen påverkas negativt.

Vattenverksamhet är en tillståndspliktig verksamhet. Tillstånd för vattenverksamhet söks hos Mark- och miljödomstolen i Nacka tingsrätt. Vissa mindre åtgärder kan anmälas till Länsstyrelsen.

Vattenskyddsområde

Planbeskrivningen har kompletterats att gällande vattenskyddsföreskrifter för vattenskyddsområde yttre zon ska följas.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att de föreslagna dagvattenlösningarna som finns beskrivna i handlingarna blir kända inför kommande prospektering av området. Det är även viktigt att exploatörerna får veta vart de ska ansluta sina system och att krav om t.ex. fördröjning inom egen fastighet (gäller främst flerbostadshus) inte förändrar målet med den förväntade rening som planeras inom området.

Markförorening

Länsstyrelsen anser att det tänkta åtgärder som redovisas i planbeskrivningen är tillräckliga.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för plan- och bostadsenheten Annika Israelsson med planhandläggare Katja Saranka som föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggare på miljöstrategienheten Vilhelm von Unge, naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen, miljöskyddshandläggare Carl Hellström, vattenhandläggare Helena Stenemo, vattenskyddshandläggare Jan Eckhäll och handläggare fornlämningsfrågor Linda Lindwall medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till:

Trafikverket Region Öst, trafikverket@trafikverket.se

Lantmäterimyndigheten Uppsala kommun, lantmaterimyndigheten@ uppsala.se

Försvarmakten, exp-hkv@mil.se